

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 29. aprila 2021 *

„Predhodno odločanje – Okolje – Direktiva 2003/87/ES – Sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov – Člen 3(e) – Pojem ‚naprava‘ – Člen 3(f) – Pojem ‚upravljavec‘ – Priloga I, točki 2 in 3 – Pravilo o seštevanju – Skupna zmogljivost dejavnosti naprave – Prenos naprave za sproizvodnjo električne energije in toplote s strani lastnika industrijskega obrata – Pogodba o dobavi energije med podjetjem odsvojiteljem in podjetjem pridobiteljem – Posodobitev dovoljenja za emisije toplogrednih plinov“

V zadevi C-617/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij, Italija) z odločbo z dne 13. marca 2019, ki je na Sodišče prispela 14. avgusta 2019, v postopku

Granarolo SpA

proti

Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare,

Ministero dello Sviluppo economico,

Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto,

ob udeležbi

E.ON Business Solutions Srl, nekdanja E.ON Connecting Energies Italia Srl,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan (poročevalec), predsednik senata, M. Ilešič in C. Lycourgos, sodnika,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodni tajnik: R. Schiano, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. septembra 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Granarolo SpA A. Stalteri, avvocato,

* Jezik postopka: italijanščina.

- za E.ON Business Solutions Srl C. Vivani in F. Triveri, avvocati,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z G. Palatiellom, avvocato dello Stato,
- za češko vlado M. Smolek, J. Vláčil in L. Dvořáková, agenti,
- za Evropsko komisijo A. C. Becker in G. Gattinara, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. decembra 2020
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(e) Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 631), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 (UL 2009, L 140, str. 63) (v nadaljevanju: Direktiva 2003/87), in Priloge I k prvonavedeni direktivi.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Granarolo SpA ter Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare (ministrstvo za okolje ter varstvo ozemlja in morja, Italija), Ministero dello Sviluppo economico (ministrstvo za gospodarski razvoj, Italija) in Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto (nacionalni odbor za izvajanje Direktive 2003/87/ES in za pomoč pri projektnih dejavnostih Kjotskega protokola, Italija) (v nadaljevanju: odbor ETS) zaradi zavrnitve vloge za posodobitev dovoljenja za emisije toplogrednih plinov, katerega imetnica je družba Granarolo za eno od svojih naprav, ki spadajo v sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov na ravni Evropske unije (v nadaljevanju: ETS).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 2 Direktive 2003/87, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 1 določa:
„Ta direktiva se uporablja za emisije iz dejavnosti, naštetih v Prilogi I, in toplogredne pline, našete v Prilogi II.“
- 4 Člen 3 te direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:
„V tej direktivi izraz:

[...]

(e) ‚naprava‘ pomeni nepremično tehnično enoto, kjer poteka ena ali več dejavnosti, ki so navedene v Prilogi I, in katere koli z njimi neposredno povezane dejavnosti, ki so tehnično povezane z dejavnostmi, ki se izvajajo na tem mestu in bi lahko vplivale na emisije in onesnaževanje okolja;

(f) ‚upravljavec‘ pomeni vsako osebo, ki upravlja ali nadzoruje napravo ali na katero je bilo, če je to predvideno v nacionalni zakonodaji, preneseno odločilno gospodarsko razpolaganje v zvezi s tehničnim delovanjem naprave;

[...]“

5 Člen 4 navedene direktive, naslovljen „Dovoljenja za emisije toplogrednih plinov“, določa:

„Države članice zagotovijo, da od 1. januarja 2005 nobena naprava ne izvaja nobene dejavnosti iz Priloge I, ki povzroča emisije, določene za to dejavnost, razen če ima njegov [njen] upravljavec dovoljenje za emisijo toplogrednih plinov, ki ga je izdal pristojni organ v skladu s členoma 5 in 6, ali če je naprava izključena iz [ETS] na podlagi člena 27. To se uporablja tudi za naprave iz člena 24.“

6 Člen 6 Direktive 2003/87, naslovljen „Pogoji za izdajo in vsebina dovoljenja za emisije toplogrednih plinov“, v odstavku 1 določa:

„Pristojni organ izda dovoljenje za emisije toplogrednih plinov, s katerim se dovoli izpuščanje toplogrednih plinov iz celotne naprave ali njenega dela, če mu je bilo zadovoljivo dokazano, da je upravljavec zmožen spremljati emisije in o njih poročati.“

Dovoljenje za emisije toplogrednih plinov lahko zajema eno ali več naprav na istem kraju, ki jih upravlja isti upravljavec.

Pristojni organ najmanj vsakih pet let pregleda dovoljenje za emisije toplogrednih plinov in ga po potrebi spremeni.“

7 Člen 7 te direktive, naslovljen „Spremembe v zvezi z napravami“, določa:

„Upravljavec obvesti pristojni organ o vseh načrtovanih spremembah vrste ali delovanja naprave, o vsaki razširitvi ali znatnem zmanjšanju njene zmogljivosti, zaradi katerih bi bilo morda treba posodobiti dovoljenje za emisije toplogrednih plinov. Kjer je primerno, pristojni organ posodobi dovoljenje. Kadar se spremeni identiteta upravljavca naprave, pristojni organ posodobi dovoljenje, tako da doda ime in naslov novega upravljavca.“

8 Priloga I k navedeni direktivi, naslovljena „Vrste dejavnosti, za katere se uporablja ta direktiva“, v točkah 2 in 3 določa:

„2. Spodaj navedene pragovne vrednosti se v splošnem nanašajo na proizvodne zmogljivosti ali obseg proizvodnje. Če se v istem obratu opravlja več dejavnosti, zajetih v isti vrsti, se proizvodne zmogljivosti teh dejavnosti seštevajo.“

3. Ko se izračuna skupna nazivna vhodna toplotna moč neke naprave, da se odloči o njeni vključitvi v [ETS], se sešteje nazivna vhodna toplotna moč vseh tehničnih enot, iz katerih je sestavljena naprava, v katerih izgorevajo goriva. [...]“

9 Ta priloga I vsebuje razpredelnico, v kateri so našteje vse vrste dejavnosti, za katere se uporablja Direktiva 2003/87. Med temi dejavnostmi je tudi „[i]zgorevanje goriv v napravah s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW (razen v napravah za sežiganje nevarnih ali komunalnih odpadkov)“.

Italijansko pravo

- 10 Člen 3(1)(t) in (v) decreto legislativo° 30 – Attuazione della direttiva 2009/29/CE che modifica la direttiva 2003/87/CE al fine di perfezionare ed estendere il sistema comunitario per lo scambio di quote di emissione di gas a effetto serra (zakonska uredba št. 30 o izvajanju Direktive 2009/29/ES o spremembi Direktive 2003/87/ES za izboljšanje in razširitev sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov) z dne 13. marca 2013 (GURI št. 79 z dne 4. aprila 2013, v nadaljevanju: zakonska uredba št. 30/2013) pojma „upravljavec“ in „naprava“ v smislu te zakonske uredbe opredeljuje enako kot Direktiva 2003/87.
- 11 Člen 13(1) zakonske uredbe št. 30/2013 določa, da se ne smejo v nobeni napravi izvajati dejavnosti iz priloge I k tej zakonski uredbi, ki povzročajo emisije toplogrednih plinov, ne da bi se pridobilo dovoljenje, ki ga izda odbor ETS.
- 12 Člen 15 te zakonske uredbe se nanaša na izdajo, pogoje in vsebino takega dovoljenja za emisije.
- 13 Člen 16 navedene zakonske uredbe določa, da upravljavec obvesti odbor ETS o vseh spremembah identitete upravljavca in vrste ali delovanja naprave ter o razširitvi ali znatnem zmanjšanju njene zmogljivosti.
- 14 Člen 38 zakonske uredbe št. 30/2013 se nanaša na sistem „malih onesnaževalcev“ za spremljanje emisij CO₂ in nadzor nad njimi.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 15 Granarolo je družba, ki deluje v živilskem sektorju svežega mleka ter proizvodnji in distribuciji mlečnih izdelkov. V kraju Pasturago di Vernate (Italija) ima proizvodni obrat, ki ga sestavlja več enot in ki ima termoelektrarno, ki proizvaja toploto, potrebno za postopke predelave teh izdelkov.
- 16 Družba Granarolo je bila zaradi te termoelektrarne v skladu z zahtevo, ki izhaja iz člena 4 Direktive 2003/87, imetnica dovoljenja za emisije toplogrednih plinov v zvezi z izgorevanjem goriv v napravah s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW. Poleg tega zanjo, in sicer za navedeni obrat, v skladu z nacionalnim pravom velja sistem za „male onesnaževalce“ za spremljanje emisij CO₂ in nadzor nad njimi.
- 17 Družba Granarolo je leta 2013 na industrijskem območju svojega proizvodnega obrata zgradila napravo za soproizvodnjo električne energije in toplote, namenjenih za proizvodnjo hrane, s skupno nazivno vhodno toplotno močjo manj kot 20 MW in od odbora ETS pridobila posodobitev svojega dovoljenja za emisije toplogrednih plinov v smislu člena 7 te direktive.
- 18 Družba Granarolo je leta 2017 svojo napravo za soproizvodnjo prenesla na družbo E.ON Connecting Energies Italia Srl, ki je podjetje, specializirano v energetskem sektorju (v nadaljevanju: E.ON), pri čemer je z zadnjenavedeno sklenila pogodbo o dobavi električne energije in toplote. Po navedbah predložitvenega sodišča je ta pogodba med drugim določala obveznost družbe E.ON, da pridobi soglasje družbe Granarolo za izvedbo del na napravi za soproizvodnjo, povračilo v korist družbe Granarolo v primeru nespoštovanja minimalnih količin energije, ki jih je treba zagotoviti, znižanje cene energije, zagotovljene po desetih letih in šestih mesecih od začetka veljavnosti pogodbe, in pravico družbe Granarolo za odkup naprave za soproizvodnjo.
- 19 Družba Granarolo je po tem prenosu pri odboru ETS podala vlogo za posodobitev dovoljenja za emisije toplogrednih plinov, ker je menila, da je treba emisije, povezane z napravo za soproizvodnjo, ki je ni več upravljala sama oziroma ni bila več pod njenim nadzorom, odšteti od količine njenih emisij CO₂.

- 20 Ker je odbor ETS to vlogo z odločbo z dne 6. junija 2018 zavrnil, je družba Granarolo pri predložitvenem sodišču vložila tožbo za odpravo te odločbe. Družba E.ON je v okviru tega postopka intervenirala v podporo predlogom družbe Granarolo.
- 21 Družba Granarolo v utemeljitev tožbe navaja, da je odbor ETS s tem, da je svojo zavrnilno odločbo obrazložil z ohranitvijo formalne medsebojne povezave med napravo za sproizvodnjo in njenim proizvodnim obratom, kršil zahteve, ki izhajajo iz Direktive 2003/87.
- 22 Proizvodnega obrata in naprave za sproizvodnjo zaradi povezave za dobavo energije namreč ni mogoče šteti za enotno napravo, saj sta oba strukturno in funkcionalno samostojna.
- 23 Poleg tega naj bi bilo v skladu s členom 3(f) in členom 6 te direktive dovoljenje za emisije toplogrednih plinov izdano upravljavcu, ki ima pooblastilo za upravljanje naprave ter ki tako lahko nadzoruje in spremlja emisije. V obravnavanem primeru pa naj bi odbor ETS na podlagi napačne razlage pogodbe o dobavi energije med družbama Granarolo in E.ON ugotovil, da je družba Granarolo ohranila pooblastilo za upravljanje emisij naprave za sproizvodnjo in nadzor nad njimi. Ta pogodba naj namreč ne bi vplivala na sposobnost družbe E.ON, da samostojno opravlja svojo dejavnost proizvodnje energije in da dobavlja električno energijo v javno omrežje, tako da tudi če bi družba Granarolo morala prevzeti manjšo količino energije iz naprave za sproizvodnjo, ta okoliščina ne bi vplivala na količino emisij toplogrednih plinov te naprave.
- 24 Poleg tega naj bi bila v odločbi odbora ETS z dne 6. junija 2018 podana napačna razlaga pravila o seštevanju virov emisij iz Priloge I k navedeni direktivi, ker to pravilo velja le za položaje, v katerih isto napravo sestavlja več tehničnih enot, in ne za položaje, v katerih, kot v obravnavanem primeru, obstaja več ločenih naprav.
- 25 Tožene stranke v postopku v glavni stvari pred predložitvenim sodiščem trdijo, da prenos naprave za sproizvodnjo na družbo E.ON ni vplival na konfiguracijo naprave in da še vedno obstaja funkcionalna povezava med to napravo za sproizvodnjo in proizvodnim obratom družbe Granarolo. Natančneje, poudarjajo, da obstaja neločljiva povezava med dovoljenjem za emisije toplogrednih plinov in obstojem naprave v smislu člena 3(e) Direktive 2003/87. Opredelitev upravljavca naj bi logično predpostavljala opredelitev naprave, zaradi česar naj ne bi bila upoštevana morebitna razlika med imetnikom takega dovoljenja in dejanskim upravljavcem tehnične enote v proizvodnem obratu.
- 26 Ker je naprava za sproizvodnjo – kot v obravnavanem primeru – tehnično povezana s proizvodnim obratom in lahko vpliva na skupne emisije, bi bilo treba šteti, da je skupaj s tem obratom ena sama naprava, tako da bi morale zanjo veljati enotno dovoljenje, čeprav je naprava za sproizvodnjo zunaj proizvodnega obrata.
- 27 Poleg tega tožene stranke v postopku v glavni stvari trdijo, da je glede na določbe pogodbe o dobavi energije med družbama Granarolo in E.ON prvonavedena ohranila odločilno gospodarsko razpolaganje v zvezi s tehničnim delovanjem naprave za sproizvodnjo in da zato ostaja upravljavka te naprave v smislu člena 3(f) Direktive 2003/87.
- 28 Poleg tega bi sprejetje nasprotnega stališča pomenilo kršitev pravila o seštevanju iz Priloge I, točki 2 in 3, k tej direktivi, katerega namen je prav prepričati, da bi pretirana delitev virov emisije povzročila izključitev večine malih ali srednje velikih naprav iz področja uporabe ETS.
- 29 Ker ima namreč naprava za sproizvodnjo iz postopka v glavni stvari moč manj kot 20 MW, naj zanjo ne bi bilo potrebno dovoljenje za emisije toplogrednih plinov in naj ne bi spadala na področje uporabe predpisov o ETS. Zaradi prenosa te naprave za sproizvodnjo naj bi, nasprotno, proizvodni obrat družbe Granarolo zmanjšal količine emisij, ki jih proizvede v enem letu in ki so predmet izravnave s pravicami do emisij.

- 30 Medtem ko naj bi določbe pogodbe o dobavi energije družbo Granarolo postavljale v močnejši položaj v razmerju do družbe E.ON, bi se z vsako razlago v smislu, da se je prvotna naprava razdelila na dve napravi, izognilo pravilom na področju emisij CO₂.
- 31 V teh okoliščinah je Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij, Italija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba člen 3(e) Direktive [2003/87] razlagati tako, da pojem ‚naprava‘ obsega tudi primer, kakršen je obravnavani, v katerem je tožeča stranka napravo za sproizvodnjo, ki jo je zgradila na svojem industrijskem območju za zagotavljanje energije svojemu proizvodnemu obratu, pozneje s prenosom veje dejavnosti prodala drugi družbi, specializirani v energetske sektorju, s pogodbo, ki po eni strani določa, da se na pridobiteljico prenesejo naprava za sproizvodnjo električne in toplotne energije, potrdila, dokumenti, izjave o skladnosti, licence, koncesije, odobritve in dovoljenja, ki se zahtevajo za obratovanje naprave in opravljanje dejavnosti, da se v njeno korist ustanovi stavbna pravica na območju obrata, primerna za upravljanje in vzdrževanje obrata, ter služnostne pravice v korist proizvodnje z uporabo naprave za sproizvodnjo, z okoliškim izključnim območjem, in po drugi strani, da bo pridobiteljica odsvojiteljici 12 let dobavljala energijo, proizvedeno z napravo, po cenah, določenih v pogodbi?

2. Zlasti pa, ali lahko pojem ‚tehnično povezan‘ iz istega člena 3(e) [Direktive 2003/87] obsega tako povezavo med napravo za sproizvodnjo in proizvodnim obratom, da proizvodni obrat, ki pripada drugemu subjektu, čeprav ima privilegirano razmerje z napravo za sproizvodnjo za namen dobave energije (povezava prek energetskega distribucijskega omrežja, posebna pogodba o dobavi z energetske družbo, ki je pridobiteljica naprave, zaveza te družbe, da bo dobavljala minimalno količino energije proizvodnemu obratu ob upoštevanju plačila v znesku, ki je enak razliki med stroški oskrbe z energijo na trgu in cenami, določenimi v pogodbi, popust na prodajne cene energije od desetega leta in šestih mesecev po sklenitvi pogodbe, odobritev pravice do možnosti, da družba odsvojiteljica v vsakem trenutku lahko znova odkupi napravo za sproizvodnjo, zahteva za dovoljenje odsvojiteljice za opravljanje del na napravi za sproizvodnjo), še naprej opravlja svojo dejavnost tudi v primeru prekinitve dobave energije ali v primeru okvare ali prenehanja delovanja naprave za sproizvodnjo?

3. Nazadnje, ali v primeru dejanske prodaje naprave za proizvodnjo energije s strani subjekta, ki jo je zgradil in je na istem območju lastnik industrijskega obrata, drugi družbi, specializirani na področju energije, zaradi večje učinkovitosti, možnost razdelitve zadevnih emisij iz dovoljenja [za emisije] lastnika industrijskega objekta po prodaji in morebitni učinek ‚izključitve‘ emisij iz [ETS], ki nastane zato, ker naprava za proizvodnjo energije posamezno ne presega praga za opredelitev ‚malih onesnaževalcev‘, pomenita kršitev pravila o seštevanju virov iz Priloge I k Direktivi [2003/87] ali, nasprotno, gre za preprosto in dovoljeno posledico organizacijskih odločitev operaterjev, ki ni prepovedana v [ETS]?”

Vprašanja za predhodno odločanje

- 32 Najprej je treba spomniti, da je v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenega s členom 267 PDEU, naloga Sodišča dati nacionalnemu sodišču koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena (sodba z dne 26. oktobra 2016, Yara Suomi in drugi, C-506/14, EU:C:2016:799, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 33 V zvezi s tem to, da je nacionalno sodišče predlog za sprejetje predhodne odločbe formalno oblikovalo tako, da se je sklicevalo na nekatere določbe prava Unije, ni ovira za to, da Sodišče temu sodišču ne bi predložilo vseh elementov razlage, ki bi lahko bili koristni pri sojenju o zadevi, o kateri odloča, ne glede na to, ali jih je nacionalno sodišče v vprašanjih navedlo. Glede tega mora Sodišče iz vseh elementov, ki

jih je predložilo nacionalno sodišče, zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, izluščiti elemente prava Unije, ki jih je treba razložiti ob upoštevanju predmeta spora (sodba z dne 27. junija 2018, Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, točka 25 in navedena sodna praksa).

- 34 V obravnavanem primeru se spor o glavni stvari nanaša na to, da je odbor ETS zavrnil vlogo družbe Granarolo za posodobitev dovoljenja za emisije toplogrednih plinov po prenosu naprave za sproizvodnjo, ki jo je imela na istem industrijskem območju kot obrat za proizvodnjo hrane, na družbo E.ON, ki je podjetje, specializirano v energetske sektorju, pri čemer je bila z zadnjenavedeno pri tem prenosu sklenjena pogodba o dobavi energije.
- 35 Kot je razvidno iz predložitvene odločbe, je bila zavrnitev vloge za posodobitev obrazložena z dejstvom, da je med drugim ob upoštevanju določb pogodbe o dobavi energije med družbama Granarolo in E.ON obrat za proizvodnjo ohranil funkcionalno povezavo z napravo za sproizvodnjo, tako da sta oba sestavljala eno in isto napravo v smislu člena 3(e) Direktive 2003/87, in da je družba Granarolo po prenosu ostala upravljavka naprave za sproizvodnjo v smislu člena 3(f) te direktive. Poleg tega se postavlja vprašanje, ali bi bila ugoditev navedeni vlogi za posodobitev v nasprotju s pravilom o seštevanju iz Priloge I, točki 2 in 3, k navedeni direktivi in bi omogočila izogibanje pravilom ETS.
- 36 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(e) in (f) Direktive 2003/87 v povezavi s Prilogo I, točki 2 in 3, k tej direktivi razlagati tako, da nasprotuje temu, da lahko lastnik proizvodnega obrata s termoelektrarno, katere dejavnost spada na področje uporabe te priloge I, pridobi posodobitev svojega dovoljenja za emisije toplogrednih plinov v smislu člena 7 te direktive, če je napravo za sproizvodnjo, ki je na istem industrijskem območju kot ta obrat in v kateri se opravlja dejavnost, katere zmogljivost je nižja od praga, določenega v navedeni prilogi I, odsvojil podjetju, specializiranem v energetske sektorju, pri čemer je s tem podjetjem sklenil pogodbo, ki med drugim določa, da bo energija, proizvedena v tej napravi za sproizvodnjo, dobavljena temu obratu.
- 37 V obravnavani zadevi je za namene te sodbe treba opozoriti, da je, kot izhaja iz predložitvene odločbe, obrat iz postopka v glavni stvari proizvodni obrat mlečnih izdelkov, ki ima za proizvodni proces termoelektrarno, katere skupna nazivna vhodna toplotna moč je nad 20 MW in ki spada pod dejavnosti, navedene v Prilogi I k Direktivi 2003/87. Skupna nazivna vhodna toplotna moč naprave za sproizvodnjo je nižja od 20 MW, zaradi česar ne spada pod dejavnosti iz te priloge.
- 38 Na prvem mestu, glede vprašanja predložitvenega sodišča, ali naprava za sproizvodnjo in proizvodni obrat iz postopka v glavni stvari zaradi medsebojne povezave sestavljata eno in isto napravo v smislu člena 3(e) te direktive, je treba opozoriti, da ta določba pojem „naprava“ opredeljuje kot nepremično tehnično enoto, kjer poteka ena ali več dejavnosti, ki so navedene v Prilogi I k navedeni direktivi, in katere koli z njimi neposredno povezane dejavnosti, ki so tehnično povezane z dejavnostmi, ki se izvajajo na tem mestu ter bi lahko vplivale na emisije in onesnaževanje okolja.
- 39 Zato lahko po eni strani naprava za sproizvodnjo iz postopka v glavni stvari v skladu z merili iz navedene določbe le s termoelektrarno proizvodnega obrata sestavlja eno in isto napravo in je po drugi strani lahko tako le, če se dejavnost izogrevanja v tej napravi za sproizvodnjo neposredno nanaša na dejavnost te termoelektrarne, ki se opravlja na mestu proizvodnega obrata, če je z njo tehnično povezana ter če lahko vpliva na emisije in onesnaževanje okolja.
- 40 Najprej je treba ugotoviti, da iz same narave teh meril izhaja, da ta zahtevajo vsebinsko presojo. Zato vprašanje, ali so navedena merila, zlasti merilo, ki se nanaša na obstoj tehnične povezave in na katero se zlasti nanašajo vprašanja predložitvenega sodišča, v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, izpolnjena, ne more biti odvisno od pogodbenih določb, ki zavezujejo podjetje odsvojitelja in podjetje pridobitelja.

- 41 Poleg tega ni sporno, da je merilo v zvezi z vplivi na emisije in onesnaževanje okolja izpolnjeno, če naprava za soproizvodnjo izpušča toplogredne pline.
- 42 V zvezi z drugima meriloma iz člena 3(e) Direktive 2003/87 je Sodišče razsodilo, da se dejavnost nanaša neposredno na dejavnost iz Priloge I k tej direktivi, če je nujna za njeno opravljanje in če je to neposredno razmerje poleg tega konkretizirano z obstojem tehnične povezave v okoliščinah, v katerih je zadevna dejavnost vključena v skupni tehnični proces dejavnosti, ki spada v to prilogo I (glej v tem smislu sodbo z dne 9. junija 2016, *Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ*, C-158/15, EU:C:2016:422, točka 30).
- 43 Iz tega sledi, na eni strani, da pogoj v zvezi z obstojem neposredne povezave med zadevnimi dejavnostmi zahteva, da se v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, dejavnost soproizvodnje opravlja za izvajanje dejavnosti izgorevanja goriv, ki poteka v termoelektrarni proizvodnega obrata.
- 44 Tega pogoja zato ni mogoče izpolniti, če je, kot sta med drugim na obravnavi pred Sodiščem trdili družba Granarolo in Evropska komisija, opravljanje te dejavnosti soproizvodnje namenjeno izključno proizvodnji hrane v obratu družbe Granarolo, kar mora preveriti predložitveno sodišče.
- 45 Na drugi strani pogoj v zvezi z obstojem tehnične povezave, ki konkretizira tako neposredno razmerje, zahteva, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 57 sklepnih predlogov, da povezava med zadevnima dejavnostma prispeva k celovitosti skupnega tehničnega procesa dejavnosti, ki spada na področje uporabe Priloge I k Direktivi 2003/87.
- 46 O taki ugotovitvi ni mogoče sklepati zgolj na podlagi obstoja povezave med zadevnimi dejavnostmi za dobavo energije, kot je običajno v okviru vsake industrijske dejavnosti. Čeprav namreč ni izključeno, da se tovrstna povezava lahko šteje za tehnično povezavo v smislu člena 3(e) te direktive, je tako le, če je ta povezava oblika posebne in prepoznavne vključenosti v tehnični proces dejavnosti, ki spada na področje uporabe Priloge I k navedeni direktivi.
- 47 V obravnavani zadevi pa je iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, razvidno, kar je poleg tega potrjeno z besedilom drugega vprašanja za predhodno odločanje, da se v proizvodnem obratu družbe Granarolo, natančneje v termoelektrarni, ki proizvaja toploto, potrebno za to proizvodnjo, lahko nadaljuje opravljanje dejavnosti, tudi če je dobava električne energije in toplote iz naprave za soproizvodnjo prekinjena ali ob okvari te naprave ali prenehanju dejavnosti v njej.
- 48 Ker povezava med napravo za soproizvodnjo in proizvodnim obratom ne prispeva k celovitosti tehničnega procesa dejavnosti, ki potekajo v termoelektrarni tega obrata, in ker zato – kar mora preveriti predložitveno sodišče – merila iz člena 3(e) Direktive 2003/87 niso izpolnjena, ni mogoče šteti, da naprava za soproizvodnjo in termoelektrarna sestavljata eno in isto napravo v smislu te določbe.
- 49 Na drugem mestu, glede vprašanja, ali družba Granarolo po prenosu naprave za soproizvodnjo na družbo E.ON ostane upravljavka te naprave, je treba opozoriti, da na eni strani člen 6(1) te direktive, ki se nanaša na pogoje za izdajo dovoljenj za emisije toplogrednih plinov, v prvem pododstavku določa, da pristojni organ izda tako dovoljenje za emisije, s katerim se dovoli izpuščanje toplogrednih plinov iz celotne naprave ali njenega dela, če mu je bilo zadovoljivo dokazano, da je upravljavec zmožen spremljati emisije in o njih poročati, v drugem pododstavku pa, da dovoljenje za emisije toplogrednih plinov lahko zajema eno ali več naprav na istem kraju, ki jih upravlja isti upravljavec. Poleg tega v skladu s členom 7 navedene direktive ta organ po potrebi posodobi dovoljenje glede na informacije o spremembah v zvezi z zadevno napravo, ki mu jih predloži upravljavec. Na drugi strani člen 3(f) iste direktive opredeljuje pojem „upravljavec“ kot vsako osebo, ki upravlja ali nadzoruje napravo ali na katero je bilo, če je to predvideno v nacionalni zakonodaji, preneseno odločilno gospodarsko razpolaganje v zvezi s tehničnim delovanjem naprave.

- 50 Kot je razvidno iz teh določb, je treba v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih je lastnik proizvodnega obrata na podjetje, specializirano v energetske sektorju, prenesel napravo za sproizvodnjo, ki je na istem industrijskem območju kot navedeni obrat, preučiti, ali je zaradi tega prenosa nadzor tega lastnika nad delovanjem te naprave za sproizvodnjo in s tem nad emisijami toplogrednih plinov, ki izhajajo iz dejavnosti navedene naprave, prenehal. Če je tako, navedenega lastnika po navedenem prenosu ni mogoče šteti za upravljavca navedene naprave za sproizvodnjo v smislu člena 3(f) Direktive 2003/87.
- 51 Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 45 sklepnih predlogov, je treba v zvezi s tem pri identifikaciji upravljavca take naprave za sproizvodnjo med drugim upoštevati pogodbene določbe, ki zavezujejo odsvojitelja in pridobitelja.
- 52 V obravnavanem primeru ob upoštevanju informacij, ki jih je predložilo predložitveno sodišče, iz pogodbenih določb, ki zavezujejo družbi E.ON in Granarolo, ni mogoče sklepati, da je zadnjenavedena ohranila nadzor nad delovanjem naprave za sproizvodnjo iz postopka v glavni stvari in zato nad emisijami toplogrednih plinov, ki izhajajo iz njenih dejavnosti.
- 53 Na eni strani je namreč družba Granarolo, kot je razvidno iz besedila prvega vprašanja za predhodno odločanje, lastninsko pravico na napravi za sproizvodnjo prenesla na družbo E.ON in je za to nanjo med drugim prenesla vse dokumente, ki se zahtevajo za obratovanje te naprave in opravljanje dejavnosti, ki v njej poteka.
- 54 Na drugi strani lahko v okviru pogodbe o dobavi energije med družbama Granarolo in E.ON zadnjenavedena poveča dejavnost naprave za sproizvodnjo in dobavi proizvedeno električno energijo v javno omrežje. Prav tako lahko zmanjša količino proizvedene energije, če ob nespoštovanju dobave minimalnih količin energije, določenih v pogodbi, povrne znesek, ki je enak razliki med stroški oskrbe z energijo na trgu in cenami, določenimi v pogodbi. Takega pogodbenega mehanizma nadomestila vseeno ni mogoče enačiti s prenosom – v korist družbe Granarolo – odločilnega gospodarskega razpolaganja v zvezi s tehničnim delovanjem naprave za sproizvodnjo v smislu člena 3(f), *in fine*, Direktive 2003/87.
- 55 Poleg tega je treba ugotoviti, da druge pogodbene določbe, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, zlasti tiste, ki se nanašajo na prodajno ceno energije, pravico do odkupa, ki jo ima družba Granarolo, ali na potrebo po dovoljenju te družbe za opravo del na napravi za sproizvodnjo, družbi Granarolo ne dajejo pravice do nadzora nad delovanjem navedene naprave, kot to narekuje člen 3(f) Direktive, in ji zato te določbe same po sebi ne dajejo možnosti, da na splošno določa in spremlja količino emisij toplogrednih plinov, ki izhajajo iz dejavnosti te naprave.
- 56 Tako iz preudarkov, navedenih v točkah od 52 do 55 te sodbe, izhaja, da družba Granarolo nikakor ni več – kar mora preveriti predložitveno sodišče – upravljavka naprave za sproizvodnjo v smislu člena 3(f) Direktive 2003/87, tako da je v skladu s členom 7 te direktive upravičena do posodobitve svojega dovoljenja za emisije toplogrednih plinov.
- 57 Taka posodobitev tega dovoljenja ne sme pomeniti izogibanja pravilom ETS.
- 58 Na prvem mestu je namreč treba ugotoviti, da posodobitev dovoljenja ne bi povzročila kršitve pravila o seštevanju, kot je določeno v Prilogi I, točki 2 in 3, k tej direktivi.
- 59 V tej prilogi I so namreč, kot je navedeno v njenem naslovu, opredeljene vrste dejavnosti, za katere se uporablja navedena direktiva, kot je določeno v njenem členu 2(1). Natančneje, s pravilom o seštevanju so določeni pogoji, pod katerimi je treba presoditi, ali dejavnosti, ki potekajo v napravi, zlasti dejavnost izgorevanja goriv, dosegajo pragove iz navedene priloge I za odločitev o vključitvi te naprave v ETS.

- 60 Kot pa je bilo ugotovljeno v točki 48 te sodbe, sta termoelektrarna in naprava za sproizvodnjo, kot sta ti iz postopka v glavni stvari, ločeni enoti, ki ne sestavljata iste naprave v smislu člena 3(e) Direktive 2003/87.
- 61 Poleg tega ni sporno, da termoelektrarna, ki je del proizvodnega obrata, celo po prenosu naprave za sproizvodnjo na družbo E.ON še vedno spada pod ETS, saj je njena skupna nazivna vhodna toplotna moč nad pragom 20 MW iz Priloge I k tej direktivi.
- 62 Poleg tega je treba ugotoviti, da se pravilo o seštevanju nanaša na način izračuna zmogljivosti dejavnosti, ki potekajo v napravi, in glede na pogoje, navedene v točki 49 te sodbe, ni namenjeno identifikaciji upravljavca te naprave. V obravnavani zadevi v nasprotju s tem, kar očitno predlagajo tožene stranke v postopku v glavni stvari, tako pravilo zato ne more pripeljati niti do opredelitve družbe Granarolo kot upravljavke naprave za sproizvodnjo iz postopka v glavni stvari, tudi če ni več mogoče šteti, da ima ta družba nadzor nad delovanjem te naprave in torej ne more več zagotavljati nadzora nad emisijami toplogrednih plinov, nastalih zaradi dejavnosti navedene naprave, niti do odvzema pravice družbe Granarolo, da zahteva posodobitev svojega dovoljenja za emisije toplogrednih plinov.
- 63 Na drugem mestu je treba opozoriti, da je načelo prepovedi goljufije in zlorabe pravice splošno načelo prava Unije, ki ga morajo posamezniki spoštovati. Uporabe predpisov Unije namreč ni mogoče razširiti tako, da bi zajemala transakcije, ki se izvedejo z namenom goljufije ali zlorabe ugodnosti, ki jih določa pravo Unije (sodba z dne 28. oktobra 2020, Kreis Heinsberg, C-112/19, EU:C:2020:864, točka 46 in navedena sodna praksa).
- 64 Natančneje, namen načela prepovedi zlorab je prepovedati povsem umetne konstrukte brez gospodarske stvarnosti, ki so ustvarjeni samo za pridobitev neupravičene koristi (glej po analogiji sodbo z dne 18. junija 2020, KrakVet Marek Batko, C-276/18, EU:C:2020:485, točka 84 in navedena sodna praksa).
- 65 Nič v spisu, predloženem Sodišču, pa ne kaže na to, da bi v obravnavani zadevi šlo za take zlorabe ali goljufije, zlasti za obstoj povsem umetnega konstrukta. Natančneje, na podlagi nobenega elementa iz tega spisa ni mogoče podvomiti o resničnosti samostojne gospodarske dejavnosti, ki jo opravlja podjetje, ki je pridobitelj naprave za sproizvodnjo iz postopka v glavni stvari.
- 66 Glede na zgornje ugotovitve je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člen 3(e) in (f) Direktive 2003/87 v povezavi s Prilogo I, točki 2 in 3, k tej direktivi razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da lahko lastnik proizvodnega obrata s termoelektrarno, katere dejavnost spada na področje uporabe te priloge I, pridobi posodobitev svojega dovoljenja za emisije toplogrednih plinov v smislu člena 7 te direktive, če je napravo za sproizvodnjo, ki je na istem industrijskem območju kot ta obrat in v kateri se opravlja dejavnost, katere zmogljivost je nižja od praga, določenega v navedeni prilogi I, odsvojil podjetju, specializiranem v energetske sektorju, pri čemer je s tem podjetjem sklenil pogodbo, ki med drugim določa, da bo energija, proizvedena s to napravo za sproizvodnjo, dobavljena temu obratu, v primeru da termoelektrarna in naprava za sproizvodnjo ne sestavljata iste naprave v smislu člena 3(e) navedene direktive, in če lastnik proizvodnega obrata nikakor ni več upravljavec naprave za sproizvodnjo v smislu člena 3(f) iste direktive.

Stroški

- 67 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 3(e) in (f) Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009, v povezavi s Prilogo I, točki 2 in 3, k prvonavedeni direktivi je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da lahko lastnik proizvodnega obrata s termoelektrarno, katere dejavnost spada na področje uporabe te priloge I, pridobi posodobitev svojega dovoljenja za emisije toplogrednih plinov v smislu člena 7 te direktive, če je napravo za soproizvodnjo, ki je na istem industrijskem območju kot ta obrat in v kateri se opravlja dejavnost, katere zmogljivost je nižja od praga, določenega v navedeni prilogi I, odsvojil podjetju, specializiranem v energetske sektorju, pri čemer je s tem podjetjem sklenil pogodbo, ki med drugim določa, da bo energija, proizvedena s to napravo za soproizvodnjo, dobavljena temu obratu, v primeru, da termoelektrarna in naprava za soproizvodnjo ne sestavljata iste naprave v smislu člena 3(e) navedene direktive, in če lastnik proizvodnega obrata nikakor ni več upravljavec naprave za soproizvodnjo v smislu člena 3(f) iste direktive.

Podpisi